

Piotr Bórawski

Katedra Agrobiznesu i Ekonomii Środowiska
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Ocena składników bilansu majątkowego przedsiębiorstw na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego

Wstęp

Struktura kapitałowo-majątkowa przedsiębiorstw ma wpływ na ich kondycję finansową. Niezbędnym narzędziem wykorzystywanym do oceny tej struktury jest bilans majątkowy. Jest on dwustronnym zestawieniem wartości środków gospodarczych (aktywów) oraz źródeł ich pochodzenia (pasywów), sporządzonym na określony dzień i w określonej formie [Bednarski, Waśniewski 1996, s. 245].

Jednym z ważniejszych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku jest optymalizacja procesu zarządzania składnikami bilansu majątkowego, który dzieli się na majątek trwały i obrotowy [Gasza, Kalinowski, Mizerka, Skowroński 1994, s. 85]. Umożliwia to dokonanie statycznej i dynamicznej analizy przedsiębiorstwa oraz ocenę jego stanu i wyników finansowych [Michalski 2004, s. 65]. Wielu autorów porównuje bilans majątkowy przedsiębiorstwa do „fotografii” przedstawiającej obraz i sytuację majątkową firmy [Sierpińska, Jachna 2006, s. 78].

Poznanie struktury bilansu majątkowego oraz jego zmian umożliwia przeprowadzenie analizy finansowej przedsiębiorstw, pomiar płynności, rentowności oraz ocenę gospodarowania zarówno majątkiem trwałym, jak i obrotowym. Szczegółowa analiza bilansu majątkowego w okresie kilku lat pozwala ocenić trendy rozwojowe przedsiębiorstwa, kierunki zmian w poszczególnych składnikach oraz przesunięcia, jakie nastąpiły w środkach gospodarczych i źródłach ich pokrycia. Dlatego za główny problem badawczy w artykule uznano poznanie zmian proporcji majątku trwałego i obrotowego oraz źródeł jego finansowania, co stanowi podstawę wielowymiarowej oceny przedsiębiorstwa.

Cel i metoda badań

Celem badań była ocena struktury bilansu majątkowego przedsiębiorstw. Ponadto dokonano oceny zmian wartości składników bilansu majątkowego przedsiębiorstw w latach 2004–2006. Ukazano również zależności przyczynowo-skutkowe między rodzajem przedsiębiorstw (przynależność do sekcji PKD), a wartością składników bilansu majątkowego, szczególnie majątku obrotowego, pasywów i wskaźników płynności. W toku zbierania danych nie uzyskano wyników od US w Olsztynie dotyczących wielkości aktywów trwałych i wskaźników rentowności według przynależności przedsiębiorstw do grup PKD oraz ich wielkości. Badania zostały przeprowadzone przez Urząd Statystyczny w Olsztynie. Liczba przedsiębiorstw w latach 2004–2006 kształtowała się następująco: 1817, 1555, 1548. Badane przedsiębiorstwa stanowiły blisko 19% przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 pracowników i 1,4% ogółu wszystkich podmiotów. W 2006 r. badaniem objęto 149 przedsiębiorstw z sektora publicznego (9,6% badanych) i 1399 z sektora prywatnego (90,4% badanych). Ankiety zostały rozsyłane do firm zatrudniających powyżej 9 pracowników, a więc głównie do grupy małych i średnich przedsiębiorstw [Dziennik Ustaw 101/1999]. Objęte badaniami przedsiębiorstwa były reprezentowane przez spółki handlowe, cywilne, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa zagraniczne, które prowadziły zarówno księgi rachunkowe, jak i podatkowe księgi przychodów i rozchodów. Ze względu na dużą liczbę przedsiębiorstw uczestniczących w badaniu zostały one podzielone na 10 grup według przynależności do PKD (Polska Klasyfikacja Działalności): rolnictwo i leśnictwo, przemysł, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel i naprawy, hotele i restauracje, transport, obsługa nieruchomości, ochrona zdrowia oraz działalność usługowa [Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych 2006, s. 1].

Porównanie wyników badań w odstępie 3 lat pozwala na ukazanie dynamicznej i statycznej analizy bilansu majątkowego przedsiębiorstw. W pracy wykorzystano elementy analizy pionowej, umożliwiającej porównanie między różnymi grupami składników bilansu majątkowego. W trakcie prowadzonych badań dokonano oceny działalności przedsiębiorstw, wykorzystując do tego celu wskaźniki rentowności i płynności.

Wyniki badań

Ocena bilansu przedsiębiorstw polega na ustaleniu relacji między poszczególnymi jego składnikami oraz obserwacji zmian składników w czasie. W przypadku analizy przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 pracowników,

największą grupę w obrębie majątku w badanym okresie stanowiły rzeczowe aktywa trwałe (tab. 1). Są to składniki majątkowe będące w posiadaniu przedsiębiorstwa na własność. Zalicza się do nich: budynki, budowle, grunty, urządzenia oraz środki transportu, prawo do wieczystego użytkowania gruntów, maszyny. Zgodnie z definicją prezentowaną w literaturze przedmiotu, rzeczowe aktywa trwałe są wykorzystywane w przedsiębiorstwie dłużej niż rok. Główną prawidłowością oceny aktywów jest ich analiza według wartości netto, która jest różnicą wartości brutto i wielkości umorzenia [Michalski 2004, s. 55].

Tabela 1

Wartość aktywów przedsiębiorstw w latach 2004–2006 (mln zł)

Wyszczególnienie	Rok			Procent w 2006
	2004	2005	2006	
Aktywa trwałe ogółem	11 046,6	11 592,4	12 293,5	56,6
Rzeczowe aktywa trwałe	9 888,5	10 363,6	11 344,7	52,2
Wartości niematerialne i prawne	154,1	209,1	150,0	0,7
Inwestycje długoterminowe	558,7	602,5	401,8	1,8
Należności długoterminowe	340,0	314,7	287,4	1,3
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	105,4	102,5	109,6	0,6
Aktywa obrotowe ogółem	7 751,6	7 979,4	9 429,4	43,4
Zapasy	2 621,6	2 669,9	3 137,4	14,4
Należności krótkoterminowe	3 725,5	3 943,2	4 651,9	21,4
Inwestycje krótkoterminowe	1 291,2	1 235,4	1 517,6	7,0
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	113,3	130,9	122,5	0,6
Aktywa razem	18 798,2	19 571,8	21 722,9	100,0

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

Dokonując analizy dynamicznej rzeczowych aktywów trwałych omawianej grupy przedsiębiorstw, zauważono, że ich wartość w 2006 r. wzrosła średnio w stosunku do 2004 r. o blisko 15% (tab. 1). Rzeczowe aktywa trwałe składały się w 2005 r. ze środków trwałych (90,3%) oraz środków trwałych w budowie (9,7%). Największą grupę w środkach trwałych w 2005 r. pod względem wartości stanowiły budynki, lokale i obiekty (64%), następnie urządzenia techniczne (22,1%), grunty (8,2%), środki transportu (3,8%), a najmniejszą pozostałe środki (1,9%). Tendencje wzrostowe wartości zaobserwowano w przypadku aktywów trwałych, gdzie odnotowano wzrost ich wartości o blisko 11% w 2006 r. w porównaniu do 2004 r.

Na podstawie prowadzonych badań uzyskano również kompletne dane dotyczące wartości niematerialnych i prawnych, należności długoterminowych oraz inwestycji długoterminowych. W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji długoterminowych zaobserwowano wzrost ich wartości w 2005 r., w 2006 r. spadek. Należności długoterminowe uległy zmniejszeniu w badanym okresie o 15% (tab. 1).

W przypadku badanych przedsiębiorstw z województwa warmińsko-mazurskiego zaobserwowano tendencje wzrostowe wartości majątku obrotowego (tab. 2). Należy zaznaczyć, że największe tempo wzrostu wartości w badanym okresie zanotowano w przypadku analizy należności krótkoterminowych (25%), następnie łącznej wartości aktywów obrotowych (22%), a najniższe krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (8%).

Tabela 2

Wartość aktywów obrotowych przedsiębiorstw w 2006 r. według sekcji PKD (mln zł)

Rodzaj przedsiębiorstw	Aktywa obrotowe ogółem	Zapasy	Należności krótkoterminowe	Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe
Sektor publiczny	419,8	90,2	171,9	150,5	7,2
Sektor prywatny: w tym: rolnictwo, leśnictwo	9009,5 266,1	3047,2 137,2	4480,0 79,9	1367,1 48,1	115,2 1,0
Przemysł: w tym: przetwórstwo przemysłowe	6042,0 5806,5	1968,1 1928,2	3244,8 3129,9	786,0 709,7	43,1 38,7
Budownictwo	680,3	161,4	328,3	167,1	23,5
Handel i naprawy	1664,2	767,8	713,2	167,5	15,7
Hotele i restauracje	70,4	13,9	35,4	18,4	2,7
Transport	110,9	11,9	66,2	29,5	3,3
Obsługa nieruchomości	481,9	69,8	136,7	243,7	31,7
Ochrona zdrowia	27,3	1,7	18,7	6,7	0,3
Działalność usługowa	56,5	4,3	21,5	29,9	0,9

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

Wartość zapasów w badanym okresie zwiększyła się blisko o 20%. Największą grupę w zapasach pod względem wartości w 2005 r. stanowiły: towary (31%), następnie materiały (28,3%), produkty gotowe (25,4%), a najmniejszą półprodukty i produkty w toku (15,3%).

Należy zaznaczyć, że właściciele badanych przedsiębiorstw podejmowali w badanym okresie korzystne decyzje polegające na upłynnieniu części majątku i zwiększaniu udziału majątku obrotowego. Zbyt duży udział środków trwałych świadczy o malejącej zdolności do wypracowania przychodów oraz o dużych kosztach [Bednarski, Waśniewski 1996, s. 270]. Niższa wartość majątku trwałego umożliwia zmianę typu prowadzonej działalności oraz generuje niższe koszty stałe.

Zebrany materiał badawczy umożliwił dokonanie analizy aktywów obrotowych przedsiębiorstw według ich przynależności do sekcji PKD. Największą wartość aktywów obrotowych w 2006 r. zaobserwowano w grupie przedsiębiorstw należących do sekcji przemysł i przetwórstwo przemysłowe (tab. 2), najmniejszą w sekcjach ochrona zdrowia i działalność usługowa. Wyniki te świadczą o tym, że w takich działach, jak: przemysł, przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy, przedsiębiorstwa posiadają dużą wartość aktywów obrotowych, w tym szczególnie zapasów, co wynika z charakteru prowadzonej działalności. Z kolei w sekcjach: ochrona zdrowia, działalność usługowa, hotele i restauracje firmy dokonują zmniejszenia wartości aktywów obrotowych do niezbędnego minimum.

W badanym okresie aktywa obrotowe najszybciej rosły w przedsiębiorstwach należących do grup: przemysł, przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości.

Struktura majątku przedsiębiorstw zależy od rodzaju branży. Firmy usługowe charakteryzują się zwykle mniejszą wartością majątku w przeciwieństwie do przedsiębiorstw produkcyjnych, które w procesie produkcji wykorzystują majątek w większym zakresie.

W pracy dokonano również oceny pasywów objętych badaniami przedsiębiorstw. Pierwszym składnikiem pasywów jest kapitał własny. Stanowią go pierwotne lokaty kapitałowe właścicieli. Analiza kapitału własnego przedsiębiorstw dowodzi, że w 2006 r. nastąpiło zwiększenie jego wartości o blisko 3% w przypadku objętych badaniami przedsiębiorstw w porównaniu do 2004 r. (tab. 3). W skład kapitałów własnych wchodziły w 2005 r. kapitały (fundusze) podstawowe (61,5%) oraz kapitały (fundusze) zapasowe (29,7%).

Kapitał własny w majątku przedsiębiorstwa przedstawia zaangażowanie własnych zasobów w finansowaniu majątku firmy. Im wartość kapitału własnego jest wyższa, tym większa niezależność finansowa przedsiębiorstwa. W badanych przedsiębiorstwach nastąpiło zmniejszenie udziału kapitału własnego z 56% w 2004 r. do 50% w 2006 r., co pozwala stwierdzić, że niezależność finansowa objętych badaniami przedsiębiorstw uległa osłabieniu [Walczak 2003, s. 208].

W pracy dokonano także oceny kapitału obcego, w skład którego wchodzi zobowiązania długoterminowe i krótkoterminowe. Zobowiązania długotermino-

Tabela 3

Wartość pasywów przedsiębiorstw w latach 2004–2006 (mln zł)

Pasywa	Rok			Procent w 2006
	2004	2005	2006	
Łączna wartość pasywów	18 798,2	19 571,8	21 722,9	100,0
Kapitały (fundusze) własne	10 481,5	10 725,0	10 819,3	49,8
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania:	8 316,7	8 846,8	10 903,6	50,2
– rezerwy na zobowiązania	250,6	242,7	244,4	1,1
– zobowiązania długoterminowe	1 733,3	2 084,0	3 847,9	17,7
– zobowiązania krótkoterminowe	5 657,2	5 972,0	6 180,3	28,5
– rozliczenia międzyokresowe	675,6	548,1	631,1	2,9

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

wę to m.in. długoterminowe pożyczki, obligacje oraz długoterminowe kredyty bankowe. Termin ich spłaty wynosi poniżej jednego roku. Analiza zobowiązań długoterminowych dostarcza informacji o wielkości zaciągniętych długów, kredytów, pożyczek i zobowiązań. W przedsiębiorstwach z województwa warmińsko-mazurskiego nastąpiło zwiększenie ich wartości o blisko 122% w badanym okresie (tab. 3). W 2005 r. największą grupę pod względem wartości w zobowiązaniach długoterminowych stanowiły kredyty i pożyczki (82,8%). Przedstawione wyniki mogą świadczyć o tym, że znaczna część badanych przedsiębiorstw finansuje działalność ze źródeł zewnętrznych, ponieważ stały się one bardziej dostępne, a odsetki pobierane przez banki od zaciągniętych kredytów w badanym okresie uległy zmniejszeniu.

Kolejną pozycję pasywów stanowią zobowiązania krótkoterminowe. W ich skład wchodzi: pożyczki, obligacje, krótkoterminowe papiery dłużnicze (własne), kredyty bankowe, zaliczki otrzymane, kredyty handlowe oraz inne zobowiązania. Charakteryzują się one terminem wymagalności do jednego roku. W badanym okresie nastąpił wzrost zobowiązań krótkookresowych o blisko 9%, a największą grupę stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (54%) oraz kredyty i pożyczki (30,1%).

Analiza wartości pasywów przedsiębiorstw w 2006 r. według przynależności do sekcji PKD dowodzi, że kapitały własne stanowiły największą wartość w przedsiębiorstwach należących do grup: przemysł, przetwórstwo przemysłowe, obsługa nieruchomości (tab. 4). Najmniejszą wartość odnotowano w sektorach: ochrona zdrowia, transport, działalność usługowa. Mała wartość kapitałów własnych świadczy o nieznacznym zakresie samofinansowania i słabej pozycji przedsiębiorstw na rynku [Bednarski, Waśniewski 1996, s. 274].

Tabela 4

Wartość pasywów przedsiębiorstw w 2006 r. ze względu na ich rodzaj (mln zł)

Rodzaj przedsiębiorstw	Łączna wartość pasywów	Kapitały (fundusze) własne	Zobowiązania w tym:	Zobowiązania długoterminowe	Zobowiązania krótkoterminowe
Sektor publiczny	1 715,6	1 301,1	414,5	165,2	249,3
Sektor prywatny:	19 131,8	9 518,2	9 613,6	3 682,6	5 931,0
w tym rolnictwo, leśnictwo	684,6	424,0	260,6	165,5	95,1
Przemysł: w tym	11 728,4	5 005,3	6 723,1	2 821,4	3 901,7
przetwórstwo przemysłowe	10 637,8	4 121,4	6 516,4	2 760,5	3 755,9
Budownictwo	842,8	336,5	506,3	76,9	429,4
Handel i naprawy	2 491,8	1 037,0	1 454,8	199,9	1 254,9
Hotele i restauracje	580,7	369,9	210,8	107,8	103,0
Transport	303,4	168,9	134,5	34,7	99,8
Obsługa nieruchomości	3 843,4	3 201,2	642,2	394,4	247,8
Ochrona zdrowia	60,0	39,2	20,8	9,7	11,1
Działalność usługowa	256,8	203,2	53,6	30,4	23,2

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

Największą łączną wartość zobowiązań odnotowano w przedsiębiorstwach z sektorów przemysł, przetwórstwo przemysłowe oraz handel i usługi. Wysoka wartość kapitałów obcych w badanych przedsiębiorstwach może świadczyć o wysokiej rentowności, ale również o większym ryzyku i niepewności działalności gospodarczej.

Analiza tempa zmian wartości pasywów według grup przedsiębiorstw wykazała, że w badanym okresie nastąpił największy przyrost zobowiązań długoterminowych i kapitałów własnych w następujących grupach przedsiębiorstw: przemysł, przetwórstwo przemysłowe, obsługa nieruchomości, handel i naprawy.

Najwolniejszy przyrost kapitałów i zobowiązań nastąpił w badanym okresie w przedsiębiorstwach należących do grup: ochrona zdrowia, działalność usługowa, rolnictwo i leśnictwo.

W ostatniej części pracy dokonano oceny finansowej małych i średnich przedsiębiorstw, wykorzystując do tego celu analizę wskaźnikową. Jest ona cennym narzędziem wspomagającym proces zarządzania przedsiębiorstwem oraz wykorzystywanym przez instytucje finansowe do oceny jego sytuacji finansowej.

Wskaźnik rentowności aktywów jest to relacja wyniku finansowego netto do wartości aktywów, wyrażona w procentach [Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych 2006, s. 96]. Jego wartość uległa zmniejszeniu z 5,7% w 2004 r. do 4,1% w 2006 r. Podobne malejące tendencje zaobserwowano w badanym okresie w przypadku analizy wskaźników rentowności aktywów trwałych, obrotowych oraz kapitału własnego (tab. 5). Oznacza to zmniejszenie generowania zysku przez te składniki majątku badanych przedsiębiorstw. Sytuacja taka może świadczyć o pogorszeniu perspektyw rozwoju badanych przedsiębiorstw. Poprawa wskaźników rentowności w badanych firmach może być osiągnięta w przyszłości dzięki wyższej opłacalności sprzedaży i produktywności kapitału.

Tabela 5

Wskaźniki oceny bilansu majątkowego badanych przedsiębiorstw w latach 2004–2006 (%)

Rodzaj wskaźnika	2004	2005	2006
Rentowność aktywów	5,7	4,9	4,1
Rentowność aktywów trwałych	9,7	8,3	7,2
Rentowność aktywów obrotowych	13,8	12,1	9,4
Rentowność kapitału własnego	10,2	9,0	8,2
Wskaźnik płynności bieżącej	23,5	21,3	25,2
Wskaźnik płynności szybkiej	91,4	89,2	102,6
Wskaźnik płynności natychmiastowej	141,2	137,4	156,8

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

Wskaźnik płynności bieżącej jest relacją inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, wyrażoną w procentach. Jego wartość uległa najpierw zmniejszeniu w 2005 r., a następnie zwiększeniu w 2006 r. Należy jednak zaznaczyć, że utrzymywał się on w badanym okresie na wzorcowym poziomie (10–20%).

Wskaźnik płynności szybkiej liczono jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, wyrażoną w procentach. Za wzorcową uznaje się wielkość tego wskaźnika w granicach 100% [Bednarski, Waśniewski 1996, s. 343]. Należy zaznaczyć, że w badanym okresie nastąpiła racjonalizacja ilości środków pieniężnych i należności w badanych przedsiębiorstwach.

Wskaźnik płynności natychmiastowej jest relacją aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych, wyrażoną w procentach. Powinien on osiągnąć wartość w granicach 200% [Bednarski, Waśniewski 1996, s. 342]. W badanym okresie nastąpiło zwiększenie wartości wskaźnika płynności natychmiastowej do 156,8%. Należy zaznaczyć, że lata 2004 i 2005 charakteryzowały się niekorzystną wartością wskaźnika płynności natychmiastowej, gdyż jego wartość spadła poniżej 150%. Zbyt niska wartość tego wskaźnika świadczy o braku środków finansowych przeznaczonych na spłacanie bieżących zobowiązań.

Tabela 6

Wskaźniki płynności według branż badanych przedsiębiorstw w 2006 r. (%)

Rodzaj przedsiębiorstw	Wskaźnik płynności bieżącej	Wskaźnik płynności szybkiej	Wskaźnik płynności natychmiastowej
Sektor publiczny	66,6	142,6	185,7
Sektor prywatny:	23,6	101,1	155,7
w tym rolnictwo, leśnictwo,	52,5	139,7	290,6
Przemysł	20,5	105,4	157,9
Przetwórstwo przemysłowe	19,3	104,2	157,5
Budownictwo	39,8	118,0	162,1
Handel i naprawy	13,5	71,0	134,2
Hotele i restauracje	18,0	52,6	68,8
Transport	30,6	99,3	115,1
Obsługa nieruchomości	122,8	191,7	242,8
Ochrona zdrowia	63,1	239,4	257,8
Działalność usługowa	140,7	241,9	266,1

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie, 2006.

Analiza wskaźników płynności bieżącej, szybkiej i natychmiastowej dowodzi, że najwyższą ich wartość zaobserwowano w grupie firm: działalność usługowa, obsługa nieruchomości, ochrona zdrowia (tab. 6). Najniższą wartość zaobserwowano w przedsiębiorstwach należących do sekcji: handel i naprawy, hotele i restauracje, przemysł, przetwórstwo przemysłowe.

Wnioski z badań

Analiza wartości i struktury aktywów wskazuje, że w badanych przedsiębiorstwach w 2006 r. nastąpiło zwiększenie wartości wszystkich składników majątkowych w porównaniu do 2004 r. Należy zaznaczyć, że aktywa obrotowe

(21,6%) charakteryzowały się znacznie większym tempem przyrostu w porównaniu do aktywów trwałych (11,3%) w badanym okresie.

Również podobne tendencje wzrostowe zaobserwowano w przypadku analizy pasywów objętych badaniami przedsiębiorstw w analizowanym okresie. Spośród pasywów najwyższym tempem wzrostu wartości charakteryzowały się zobowiązania długoterminowe (112%), co wskazuje na wzrost zainteresowania przedsiębiorców kredytami i pożyczkami.

Analiza wskaźników struktury majątku w badanych przedsiębiorstwach wskazuje, że w 2006 r. w porównaniu do 2004 r. nastąpiło zwiększenie udziału majątku trwałego oraz majątku obrotowego.

Ocena rentowności aktywów firm sektora małych i średnich przedsiębiorstw z terenu woj. warmińsko-mazurskiego wskazuje, że w firmach zatrudniających powyżej 9 pracowników w objętym analizą okresie nastąpiło jej zmniejszenie, co wskazuje na pogorszenie gospodarowania majątkiem tych firm. Konsekwencją pogorszenia wskaźników rentowności majątku był szybszy wzrost jego wartości niż wyników finansowych przedsiębiorstw.

Wartość wskaźników płynności bieżącej, szybkiej i natychmiastowej uległa najpierw zmniejszeniu w 2005 r., a następnie zwiększeniu w 2006 r., co świadczy o racjonalizacji gospodarowania środkami pieniężnymi i należnościami w objętych badaniami przedsiębiorstwach. Analiza tych wskaźników według przynależności przedsiębiorstw do sekcji PKD wskazuje, że najwyższą ich wartość odnotowano w przedsiębiorstwach z sekcji: działalność usługowa, obsługa nieruchomości, ochrona zdrowia.

Literatura

- BEDNARSKI L., WAŚNIEWSKI T.: *Analiza finansowa w zarządzaniu przedsiębiorstwem*. Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 1996.
- GASZA R., KALINOWSKI S., MIZERKA J., SKOWROŃSKI A.: *Finanse przedsiębiorstwa w przykładach i zadaniach*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1994.
- MICHALSKI G.: *Analiza i ocena sytuacji finansowej MSP*. Praca zbiorowa pod redakcją W. Pluty, *Finanse małych i średnich przedsiębiorstw*. PWE, Warszawa 2004.
- SIERPIŃSKA M., JACHNA T.: *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- WALCZAK M. (red.): *Analiza finansowa w zarządzaniu przedsiębiorstwem*. Wydawnictwo Naukowe DIFIN, Warszawa 2003.
- Ustawa Prawo o działalności gospodarczej z 19 listopada 1999 r., Dziennik Ustaw Nr 101/1999.
- Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych 2006, www.stat.gov.pl

EVALUATION OF BALANCE SHEET'S COMPONENTS OF ENTERPRISES ON THE EXAMPLE OF WARMIA AND MAZURY VIOVODSHIP

Abstract

The paper aims to present structure of balance sheets and financial ratios for of selected group of small and medium sized enterprises from Warmia and Mazury Viovodship. A particular attention was paid to changes which took part in balance sheets' components in 2004–2006. The survey has proved the increase of both fixed and current assets. The fixed assets were represented by buildings (64%), technical equipment (22.1%) and land (8.2%).